

Hella i Melum. Skrevet av Thorstein Hella. Fra årsskrift 1954. Solum Historielag

Et gammelt gjestgiveri.

Når jeg på oppfordring skal prøve å lage en kortfattet beskrivelse av bebyggelsen på denne gamle gården, slik som den så ut da vi kom flyttende dit i året 1901, så blir det bare etter hukommelsen, da jeg ikke har noen dokumenter eller andre kilder å holde meg til.

Husene, som nok alle unntatt fjøset, var meget gamle, var bygd i en sammenhengende firkant rundt et lite gårdsrom. En stor overbygd port mot sørøst var hovedinngangen til gårdsrommet. Men det var også en mindre port på den andre sida som vendte mot nordøst. Den ble muligens brukt når en skulle ned til vannet, eller til hagen som lå på nord- og vestsida av husene. Husene var tømra både yttervegger og delevegger i 2 etasjer. I første etasje var det 2 store stuer, - en i hver ende, - og de gikk tvers over hele bygningen. I midten var det et lite kjøkken med skorstein (peis), og der var også trapp opp til annen etasje. Kjøkkenet vendte mot gårdsplassen. På den andre sida av bygningen, - den som vendte mot vannet - var det en gang med dør inn til den søndre stua, og med dobbeltdør ut mot trammen. I annen etasje var det 3 rom, - et i hver ende, og et arkværelse på midten. Det nordre værelset var ubeboelig da det manglet golv. Størrelsen på bygningen tør jeg ikke si noe bestemt om, men jeg skulle anta at den måtte være ca 14 m lang og ca 6 m brei. Grunnmuren var det man kaller røysmur med nokså stor stein mot utsida. Det var bare en liten og mørk kjeller under den nordre stua.

Bygningen hadde front mot vannet og den lille vakre øya, Hellaskjæret, som ligger rett utenfor, ca 15 - 20 m fra land. Mot sørøst mellom hovedporten og fjøset var det

først et innkledd rom, og så vedskur. Det rommet hadde solid jerngitter for vinduet, og vi barn innbilte oss at dette hadde vært et fengsel. - På oppsida fortsatte så fjøset og låvebygningen, og lå altså parallelt med hovedbygningen. Fjøset var som nevnt av nyere dato. Låvebygningen var satt opp av solid tømmer helt til topps, også deleveggene var tømra. Låvegolv et lå i høyde med bakken, så låvebru var unødvendig. Låvebygningens nordre ende var innebygd en liten stall.

I hovedbygningens nordre ende og i vinkel med denne lå bryggerhuset. Det var forbundet med hovedbygningen med en solid overbygd port. På oppsida av bryggerhuset var det bygd til noen små rom som antagelig ble brukt som hus for sauer eller annet småfe. Denne bygningen støtte på oppsida mot låvebygningen. I bryggerhuset var det en stor gammeldags bakerovn. Den var for størstedelen satt opp av gråstein. Her hadde det nok vært litt av hvert av interesse for en historiegransker, for her husker jeg det lå en mengde gamle blad, en del bøker og gulnede dokumenter. Men den gangen var det dessverre ingen hjemme som brydde seg om å ta vare på dette. Jeg skulle tru at blant disse gamle dokumentene var det ganske sikkert en del som kunne gitt oss et gløtt inn i fortida, og fortalt oss litt om gamle slekters liv og virke på dette vakre stedet.